Begin, Menáhem (1913–1992)

Forrás:
www.britannica.com/.../8810/Menachem-Begin-1987

Izraeli jobboldali politikus, miniszterelnök (1977–1983). A Varsói Egyetemen végzett jogot. 1939-től a Rigában alapított ifjúsági cionista mozgalom, a Betar vezetője. 1940-ben a szovjet titkosszolgálat (NKVD) letartóztatta, majd szabadulása után 1942 tavaszán Szabad Lengyel Hadsereggel Palesztinába távozott, ahol 1943-tól az Irgun titkos hadsereg vezetője lett, amely a számos a britek és arabok ellen elkövetett erőszakos cselekményért volt felelős.

Az első arab–izraeli háborút (1948–1949) követően megalapította a Herut (Szabadság) pártot. Politikai pályafutása során is radikális nézeteket vallott: ellenezte Izraelnek az NSZK-val való kapcsolatfelvételét, igyekezett egyesíteni a baloldali vezetéssel elégedetleneket, illetve következetesen kiállt amellett, hogy a zsidóknak a Jordán folyó mindkét partján joguk van az összes területhez (megszállt területek).

1973-ban a Herut és más jobboldali pártok megalapították a Likud-tömörülést, amely Begin elnökségével Izrael legnagyobb konzervatív pártja lett.

Az 1977-es választások eredményeként Begin személyében Izraelnek először lett jobboldali miniszterelnöke. A politikai realitásokat felismerve 1978-ban Begin írta alá a Camp David-i keretegyezményeket, majd 1979-ben Szadat elnökkel az egyiptomi–izraeli békeszerződést. 1978-ban Begin Szadattal megosztva béke Nobel-díjat kapott. 1981-ben Begin rendelte el az iraki Osirak-atomreaktor bombázását. Azt követően, hogy Izrael beavatkozott a libanoni polgárháborúba.

Begin 1983 augusztusában lemondott a miniszterelnökségről. Haláláig visszavonultan élt.

(Paragi Beáta)